

Stichting Pro Longo mai
Polanenstr. 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
ING Bank 314983

Longo mai

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68, D - 17159 Dargun - Tel. 0049-39959 23881

email: info@longomai.nl - website: www.longomai.nl

Ardèche, Frankrijk

Jaargetijden

Op de uitlopers van het Centraal Massief in het departement Ardèche ligt het gehucht Treynas. Hier leven we met zijn veertien in de Longo mai-coöperatie. Ons leven hangt sterk samen met de seizoenen en de weersomstandigheden. Driekwart van het jaar is er veel te doen, in de winter is het over het algemeen rustiger.

Afgelopen lente leek ons dorp op een mierenhoop, iedereen en alles liep door elkaar. In de kleine kas, de enige plek waar het lekker warm was, begonnen we met het zaaien van de prei en de uien. Op mooie dagen konden we de akkers en de tuin ploegen. Dat doen we met de paarden. Voor zo'n zwaar en precies werk nemen we een span, dat ook wordt ingezet voor het slepen van het hooiland en het mesten van de akkers. Toen dat allemaal gedaan was, konden we eindelijk op een veld van 1000 m² meerdere rijen frambozen- en bessenstruiken planten. Helaas moesten we twee maanden wachten op een beetje regen. Daardoor hadden alle culturen en de hooivelden een slechte start. In het voorjaar begint ook de melktijd weer. Met de melk van de koeien, schapen en geiten maken we intussen zoveel kaas, dat we die ook kunnen verkopen. De kaas rijpt in een oude kelder die we speciaal hiervoor hebben gerenoveerd.

Treynas ligt in een prachtig stuk natuur waar talloze wilde geneeskrachtige

kruiden groeien. Zoals elk jaar kwamen begin zomer de kruidenspecialisten uit de Longo mai-coöperatie in de Provence om hun voorraden aan te vullen. Dat bood gelegenheid de nieuwste ervaringen en adviezen uit te wisselen. Voor onze gezondheid en die van onze dieren is deze kennis erg belangrijk.

Leven in de zomer

Door het gebrek aan regen was de hooioogst te klein. We hebben 70 ton nodig en konden maar 25 ton binnenhalen. Toen we klaar waren, begon het te regenen. Tijd om met de opdracht te beginnen een dakstoel te bouwen voor een oud boerderijhuis. Een deel van onze groep begon dus met het zagen en uithouwen van de balken. Op ons plateau worden de traditionele huizen met leistenen gedekt en dat stelt natuurlijk bijzondere eisen aan de houtconstructie. Toen alle balken volgens de bouwplannen op maat waren bewerkt, reden we met de hele lading naar de plaats van bestemming en begon de opbouw. In de zomer moeten ook de akkers en de groente-

tuin worden onderhouden. Hierbij komen de paarden weer van pas en als het nodig is, hakken we nog met de hand om het onkruid de baas te worden. Dit jaar konden we een nieuw paardenwerktuig kopen, een cultivator van het Zwitserse fabricaat Bücher. Dit model stamt uit de jaren vijftig en is multifunctioneel. Een enorme aanwinst, vooral sinds we begrepen hebben hoe alles functioneert. De overgang van gemotoriseerd werktuig naar dierlijke tractie in de landbouw en in het bos heeft heel wat verandering bij ons teweeg gebracht. Paarden vergen een ander ritme en veel nadenken. Vaak staan we met meerderen aan de rand van een veld en discussiëren over de werkmethode of over de ploegkwaliteit. In het bos is dat ook zo. De samenwerking tussen houthakkers en houtlossers is essentieel, net als de manier waarop ze elkaar aanvullen. Aan het einde van de zomer nodigden we al onze vrienden van heinde en verre uit voor een groot feest in de schuur. Rond gegrild lamvlees en andere lekkernijen van de boerderij hielden de gesprekken, de lachsalvo's en de muziek ons die avond lang wakker.

Cursus in de herfst

De herfst duurde lang. De groente en het fruit wilden niet ophouden te groeien en zo oogsten we uien van een kilo en tonnen appels. Genoeg om te verdelen onder de ander Zuid-Fran-

Florent geeft uitleg over het aanpassen van paardentuig.

se coöperaties en om te verkopen. Deze overvloed kwam ons goed uit, want in november en december vond bij ons een cursus plaats over houthakken en houtlossen met paarden en zaten we anderhalve maand lang met dertig mensen aan tafel in plaats van met veertien. De deelnemers aan deze cursus kwamen voor een deel van ver. Vijf jongeren kwamen uit het collectieve dorp Lakabe in het Spaanse Baskenland. Ze willen het hout uit de bossen gebruiken, maar beschikten niet over de kennis om veilig te werken. Twee anderen kwamen uit Mexico en zijn lid van een landbouwcoöperatie die het omliggende bos ecologisch wil beheren en voor het houtslepen runderen inzet. De andere stagiaires kwamen uit Frankrijk. Een paar hadden helemaal geen ervaring, de anderen wilden hun kennis in de omgang met dieren verdiepen om op hun bedrijf met paarden in de tuin, op de akker of in het bos te werken. De stage houthakken werd geleid door de houthakkers uit de coöperatie en Gérald, een bevriende houtsnoeier. Een goede houthakker of houtsnoeier kijkt op een alomvattende manier naar het bos. En dat te leren doen, is een van de belangrijkste opgaven van de stages, afgezien van het leren omgaan met motorzaag en ander werktuig. Het gedeelte houtlossen met de paarden nam Florent, onze vriend en professionele houtlosser,

voornamelijk voor zijn rekening. 's Morgens begon de stage met de theorie over de anatomie van het paard, de relatie met het paard, de voeding en het paardentuig. 's Middags oefenden we met de paarden in een stukje bos met aangrenzende weide. De stage werd gedeeltelijk in het Spaans gehouden en de vertaling vergde vaak meer tijd dan gedacht. Onze paarden en houthakkers konden zich in geduld oefenen! De uitwisseling viel bij iedereen in zo goede aarde dat we komende herfst een herhaling willen aanbieden. De inschrijving is bij deze geopend!

Plannen voor het bos

Door het milde begin van de winter konden de dieren tot midden december buiten weiden. Zo konden we een gedeelte van het ontbrekende hooi sparen. En op dit moment is het echt rustig onder een dikke laag sneeuw en kunnen we aan de projecten voor dit nieuwe jaar schaven. Die hangen voor een groot deel ook samen met het bos "La Grangette", dat we met hulp van de vriendenkring in Zwitserland en Nederland konden kopen en zo konden redden voor kaalslag. Het wordt voor ons een spannende tijd dit stuk bos door een consequent ecologisch beheer in een langlevend stuk natuur te veranderen, dat onze behoefte aan hout dekt zonder daaraan kapot te gaan. Bij deze nog onze dank voor uw ondersteuning!

Emmanuelle Rouff

In het gehucht Treynas moesten meerdere huizen worden afgebroken uit veiligheidsredenen. Maar we konden gelukkig het keldergewelf van een ruïne redden en maakten er een prima kaaskelder van. Hier de werkzaamheden om het dak van de kelder te isoleren.

Frankrijk

Netwerk alternatief bosbeheer

“Ondanks al het gepraat over milieubescherming, gaat het Franse bos ten gronde aan de industriële economie. De privé-bossen worden als kapitaal ingezet alsof het fabrieken zijn. Kunnen we hiervoor een alternatief vinden? Er zijn bosbeheerders die met nieuwe methoden experimenteren, maar ze werken meestal alleen en verliezen daardoor de moed om vol te houden. Is dat fataal? Laten we onze energie bundelen!”

Deze uitnodiging, in augustus 2008 verstuurd door de verenigingen Relier¹ en Terre de Liens² viel bij ons in vruchtbare aarde. Rond onze coöperaties in de Provence en in de Ardèche neemt de kaalslag toe en zien we steeds meer monoculturen van naaldbomen. Bevriende houtkappers, die zich verzetten tegen zo'n destructief beheer van ecosystemen, het bos respecteren en er voorzichtig en selectief te werk gaan, hebben moeite om van hun werk te leven.

In oktober 2008 gingen we dus met meerdere mensen uit de Zuid-Franse Longo maï-coöperaties naar die eerste bijeenkomst in Ste. Affrique. Alle 25 deelnemers waren na afloop enthousiast. Het netwerk alternatief bosbeheer (RAF, Réseau pour les Alternatives Forestières) was geboren. Sindsdien vonden vijf bijeenkomsten van een weekend plaats. In totaal rond 150 houtkappers, houtvesters, houtlossers, bouseigenaren, timmermannen en schrijnwerkers ontmoetten elkaar in het vakantiedorp Les Magnans in Pierrerie, in de coöperatie Treynas, in de buurt van Rodez, in de Dordogne en in de Tarn. In de Dordogne kregen we uitleg over het uitdunnen van een kastanjobos en over het werken met paarden voor het houtslepen. In de Tarn stond het thema “De educatieve waarde van het bos” centraal. In mei 2012 zal het volgende weekend plaatsvinden in de Drôme en willen we praten over korte afzetwegen voor bosproducten (bouwhout, stookhout...) dankzij een soort consumenten-producenten-vereniging die op die manier de ecologische exploitatie van het bos steunt.

Een ander resultaat van de RAF is een nieuwe cursus op de landbouwschool van

1 Netwerk voor onderlinge experimenten van initiatieven in landelijke gebieden

2 Vereniging voor collectieve aankoop van land en installatie van nieuwe boeren

Carméjane, in de buurt van Digne. De cursus duurt vier maanden en leidt de mensen op tot ecologische bosbeheerder en houthakker. Deze opleiding breekt met de gebruikelijke hiërarchie in deze beroepstak. De cursisten leren het bosmilieu kennen, hen wordt bijgebracht hoe ze een selectie maken van bomen die geveld kunnen worden en daarnaast worden ze onderwezen in houtslepen en aspecten van de handel in hout. Een tweede leer-gang zal begin september beginnen. Alle leraren zijn lid van het netwerk, onder wie ook Heinz, houthakker in Longo maï.

Het netwerk heeft drie prioriteiten vastgelegd:

- Vestigen van de publieke aandacht op de catastrofale gevolgen van het Franse bosbeheer en op de noodzaak alternatieve vormen te ontwikkelen;
- Opleiding in het kader van gemeenschappelijke werkzaamheden, zoals in Treynas wordt gedaan;
- Het verhinderen van verwoesting van bosgebieden door het aankopen ervan, in samenwerking met de vereniging Terre de Lien. Maar zoals Gaëtan du Bus, coördinator van de RAF zegt: “De rijkdom van ons netwerk is op de eerste plaats de diversiteit van de mensen, de kracht van hun dagelijkse inzet en hun hoop op verandering.”

Nick Bell

Houthakkerskamp op Hof Ulenkrug, januari 2012.

Duitsland

Dicht bewolkt met regenbuien

Weersgesteldheid in Mecklenburg-Vorpommern, januari 2012: storm, buien, modder overal. Onder deze omstandigheden proberen we op Hof Ulenkrug onze 200 m³ stookhout te hakken. Tegelijkertijd krijgen we de vraag een artikel te schrijven voor dit krantje. En dat moet niet gaan over onze houtvoorraad, maar over een heel ander soort brandstof in onze maatschappij.

Herfst 2011, op een moment dat het maar eens niet regende bij ons, ging de bliksem door het Duitse politieke gebeuren. “Uit het niets” (zo kregen we te horen) dook een neonazistische ondergrondse organisatie op, die in de afgelopen elf jaar talrijke racistische moorden en aanslagen had begaan. En bovendien, zo bewezen enkele vondsten, met betrokkenheid van de Duitse veiligheidsdienst. De donder trof vooral de bondsstaten Thüringen en Saksen, waar de bende een schuilplaats had gevonden.

Enkele weken lang werd dit nieuws dagelijks van commentaar voorzien, aangevuld met informatie over meer arrestaties, meer bewijzen, meer verbindingen. Toen was het onweer overgetrokken, maar we bleven in de modder steken. Opereerde de bende alleen? Welke rol speelt de veiligheidsdienst? Welke consequenties worden getrokken? De afhandeling van deze geschiedenis boezemt geen groot vertrouwen in. Een college van onderzoek over de rol van de veiligheidsdienst bestaat uit drie voormalige directeuren

van instanties die juist in deze samenhang een centrale rol spelen: de Duitse veiligheidsdienst, de inlichtingendienst en de justitiële politie. Kleine en grotere schandalen duiden steeds weer op verbindingen tussen neonazistische kringen, politici en medewerkers van de veiligheidsdienst. Antifascistische activisten en groepen wijzen al jaren op het voor hen onbegrijpelijke gedrag van de staat. Zij worden in de gaten gehouden, niet de nazi's. In Saksen moet een parlamentslid zich voor de rechtbank verantwoorden omdat hij had opgeroepen een nazi-demonstratie te blokkeren.

In dit opzicht ziet het er bij ons in Mecklenburg ietsje zonniger uit. De minister-president loopt hier mee in de eerste rij bij een anti-nazi-demonstratie. De minister voor binnenlandse zaken van Mecklenburg pleit voor een verbod van de extreemrechtse partij NPD, met de opmerking dat het geen oplossing biedt voor alle problemen. In de Mecklenburgse Landtag zitten zes NPD-parlamentsleden, maar bovendien lopen regelmatig een paar honderd nazi's door steden die zich daartegen niet kunnen of willen verzetten, bestaan er dorpen die voornamelijk met neofascisten bewoond zijn en zien we geweld-daden tegen jongeren, buitenlanders en groepen die zich openlijk als antifascisten kenbaar maken. Ook op Hof Ulenkrug hadden we sores in de maanden voor de verkiezingen in september 2011. Een paar nachtelijke gipsflesjes tegen de huismuur, een kapotgeslagen stroomkast, een anonieme en men-senverachtelijke brief... De

In juni scheen de zon in Mecklenburg. Op Hof Ulenkrug werden de oude asbestplaten van het dak van de schuur gehaald, de verrotte balken vervangen en nieuwe golfplaten gelegd.

oorsprong van deze acties kan niet worden achterhaald, maar het wijst op een gemoedstoestand in het land: er wordt toegeslagen waar niemand kijkt, krachten worden gemeten. Wie niet van "hier" is, is een meestal ongewenste vreemdeling.

Dat zo'n stemming niet typisch is voor Mecklenburg of zelfs voor Oost-Duitsland, kunnen we op de kaart van Europa nakijken. In alle landen is het nationalisme in opmars, in de vorm van rechts-populistische partijen en hun chefs, als officieel centrumrechts regeringsbeleid of als gewelddaden van extreemrechtse groeperingen. Wij leven in onze coöperaties in vijf verschillende Europese landen en kennen in minstens nog zo

veel landen bevriende mensen en groepen. Misschien merken we daarom zo goed de massieve opkomst van extreemrechts in deze tijden van crisis. En stellen we de vraag wie hier het nut van heeft en wat we er tegen kunnen doen.

Een duidelijk antwoord op de eerste vraag zou het vervolg zonder twijfel veel eenvoudiger maken. Maar wie zich met deze zaak bezig houdt, krijgt al snel de indruk in een wervelstorm te zitten, die alleen door een nauwe samenwerking tussen velen bedwongen zou kunnen worden. Blijven we daarom eerst maar bij concrete waarnemingen. Er bestaan bijvoorbeeld verschillen tussen het regeringsbeleid in Saksen en Thüringen

enerzijds en Mecklenburg anderzijds. Daar waar de opkomst van de neonazi's daadwerkelijk gestimuleerd werd en wordt (blijkbaar uit strategisch belang voor de staatsveiligheid) is het geweld groter, zijn de demonstraties agressiever, heeft de NPD meer macht en vraagt het verzet ertegen meer doorzettingsvermogen van de mensen. In onze omgeving kunnen we vaststellen dat het engagement van overheidsinstanties, organisaties, verenigingen en individuen een beslissende rol kan spelen. Zo worden op schoolpleinen regelmatig fascistische en racistische foldertjes uitgedeeld, zonder dat het onderwijzend personeel ingrijpt. In een stadje worden regelmatig de ramen van een vereni-

gingsgebouw ingegoid en worden gebouwen beklad met hakenkruizen. De halve stad weet wie hier verantwoordelijk voor is, maar velen kijken weg en de gemeente doet er ook nauwelijks wat aan. In Demmin, 20 km weg van onze boerderij, zien we dat het ook anders kan. Demmin heeft een verschrikkelijke, traumatiserende oorlogsgeschiedenis. Zes jaar geleden begonnen de nazi's hier te marcheren op 8 mei, de Bevrijdingsdag. Hun twijfelachtige interpretatie van de geschiedenis dragen ze bij deze gelegenheid bij zich. Het verzet op straat tegen de nazi-optocht werd in dit eerste jaar geheel spontaan georganiseerd en uitgevoerd. De burgemeester adviseerde

echter zijn burgers thuis te blijven en ramen en deuren te sluiten. Sindsdien is het verzet op straat elk jaar gegroeid en gelukkig ook het engagement van de stad. De gemeenteraad heeft nu besloten het 8 meicomit  van burgers en verenigingen te steunen en het verzet tegen de marsen gemeenschappelijk te organiseren. Zulke signalen zijn bemoedigend. En dat spoort ons aan met z'n allen het weer te trotseren, naar buiten te gaan en de talrijke onhanteerbare houtblokken te klieven.

Ieke Dekker

Oostenrijk

Prijsuitreiking

Vinzenz Rizzi (1816-1856) was een intellectueel uit de maartrevolutie van 1848 en zette zich in voor rechtsgelijkheid van alle volken in het Habsburgse rijk. De prijs wordt in Karinthië jaarlijks uitgereikt aan mensen en organisaties die zich inzetten voor visionaire initiatieven op het gebied van de interculturele samenleving. Peter Handke ontving de prijs in 2010, in december 2011 werd de coöperatie Longo ma  door de Sloveense Culturele Federatie geëerd.

De grote zaal van de parochie in Eisenkappel is goed gevuld met meer dan honderd gasten. Uitgedost als kerstengeltjes nemen we braaf plaats op de eerste rij. De voormalige schooldirectrice Marta Polan ek beschrijft in haar lofredre onze aankomst in 1977 en onze geschiedenis tot op de dag van vandaag, met vele leuke anekdotes. De aanvankelijke scepsis en nieuwsgierigheid van de dorpsbevolking, de grote honden en de kudde zwarte schapen, de reizen van de Sloveense folkloregroep naar het verre Frankrijk, de beroemde feesten op de boerderij Hof Stopar en onze inzet voor de tweetalige scholen. "De aanvankelijke scepsis week. Als Sloveense volksgroep waren we het in die tijd niet gewend dat mensen van 'de andere zijde' bereid zijn met ons voor onze mensenrechten te strijden, zich voor ons in te zetten, onze nabijheid te zoeken en openlijk sympathie te betuigen", zegt Marta. En ze vertelt verder over de publicatie van het boek "Jelka - aus dem Leben einer Kärntner Partisanin", over de installatie van de tweetalige lokale radio Agora, over het oprichten van de vereniging

van bergboeren Coppla Ka a, het engagement in de Sloveense vereniging Zarja, de cursussen kruiden zamelen en bijenteelt. We zijn er zelf verbaasd over wat we allemaal voor elkaar hebben gebracht. Onze aloude vriend Bo idar Jak i , emeritus hoogleraar sociologie in Belgrado, schetst in zijn toespraak de levensbeschouwelijke ideeën van Longo ma : "Meer dan dertig jaar geleden is een groep enthousiaste jongeren op weg gegaan om hier op Hof Stopar in Eisenkappel / elezna Kapla een positieve utopie te leven. Ze waren deel van de Europese jongerenbeweging die in 1968 uitriep: 'Laten we realistisch zijn, verlangen we het onmogelijke!' Ze weigerden zich te onderwerpen aan concerns en bureaucratie. Ze droomden van een vrij en gemeenschappelijk samenleven en dat ze met landbouw en schapenteelt in hun bestaan konden voorzien. Het begin was be-

Met vreugde nemen Heike, Robert, Helmut, Beate en Kathi de Rizzi-prijs in ontvangst

scheiden, ze renoveerden een verlaten boerderij. Hun visie was een solidair, pacifistisch en democratisch Europa, dat berust op vrijwillige, zelfbestuurde gemeenschappen." Bo a vervolgt zijn toespraak over de betekenis van de inzet van deze "ongewone, jonge mensen" voor de Balkan: "In de volgende decennia verrijkten ze met hun enthousiasme, hun activiteiten, hun ideeën van menselijke solidariteit en vrijheid niet alleen Eisenkappel, maar ook de landen in de Balkan die door haat en ellende verscheurd waren. Wij, de bewoners van de Balkan, hebben bijzondere redenen hen vandaag te danken. De coöperatie Hof Stopar was ons niet alleen geografisch het dichtste bij, maar was ook een plaats waar we in Europa een warm thuis vonden. Voor ons was de coöperatie een school van vrijgevigheid, van solidariteit en vriendschappelijk begrip. Onder het dak van Stopar hebben jongen mensen uit Kroatië, Bosnië-Herzegovina en Servië

vriendschap gesloten in plaats van elkaar te haten. Om de oorlogshaat weerstand te bieden, richtten ze het alternatieve informatienetwerk AIM op met journalisten uit alle vroegere Joegoslavische republieken en streken. Door het AIM konden ongeveer 120 journalisten 12.000 artikelen publiceren. Regelmatig ontmoetten ze elkaar op Hof Stopar voor besprekingen. Ik kan met geen woorden beschrijven, wat het in deze tijd betekende voor een inwoner van het voormalige Joegoslavië, correcte informatie van 'de overkant van de blokkade' te krijgen! Dankzij de coöperatie Longo ma  werd de informatieblokkade tussen de oorlogvoerende landen op de Balkan overwonnen. Is er een beter bewijs dat kleine gemeenschappen grote dingen kunnen volbrengen?" Bo a sluit af met de woorden: "Op Hof Stopar kun je Duits, Frans, Engels, Sloveens, Oekraïens, Russisch, Spaans en ook mijn eigen, doodverklaarde taal Servo-Kroatisch horen.

Hier speelt de etnische achtergrond geen rol in de menselijke relaties. Ze hebben hun nationale getto's verlaten en wijzen ook anderen een uitweg uit deze getto's. Dat is voor ons als burgers van de Balkan de enige weg tot een humaner leven. Longo ma  leeft met de burenen (intercultureel) en niet alleen naast de burenen (multicultureel). Ik ben blij dat de Sloveense Culturele Federatie deze levenswijze begrijpt en met de Rizzi-prijs onderscheidt." Enkele mensen uit de zaal zeiden later dat tijdens deze toespraken vleugeltjes op onze ruggen groeiden, anderen beweerden zelfs aureolen te hebben gezien. Vermoed over zoveel lof deden we ons te goed aan het Coppla-Ka a buffet en hadden we nog een prachtige avond met Longo ma -wijn uit Frankrijk, bier uit Slovenië, brood, worst en ham uit de Eisenkappelse bergen en gesprekken met jonge en oude vrienden en vriendinnen.

Heike Schiebeck

Nederland

Zadenbeurs 'Reclaim the Seeds'

In het weekend van 10 en 11 maart 2012 organiseert de actiegroep ASEED samen met andere enthousiaste mensen een zadenbeurs in Amsterdam. Het wordt een evenement waar tuinders, mensen met een volkstuin en verenigingen zaden kunnen ruilen, weggeven en verkopen. Ook de Stichting Pro Longo mai en mensen van de coöperatie Hof Ulenkrug zullen er zijn met informatie en zaaigoed.

Het initiatief voor deze zadenbeurs is genomen door ASEED. Dit is een actiegroep die zich al jaren bezig houdt met diverse landbouwthema's, onder meer gentechnologie, soja-importen, megastallen, klimaatverandering en voedselsoevereiniteit. Ook promoot ASEED alternatieven zoals biologische landbouw, VersVoko's en andere samenwerkingsverbanden tussen consumenten, groepen en boeren. Met de zadenbeurs willen de organisatoren bereiken dat er meer aandacht wordt besteed aan het

Aan het eind van de middag is een grote paneldiscussie gepland. Voor lunch en avondeten wordt gezorgd. 's Avonds is er een feestelijk programma. De zadenbeurs, het workshop-programma en het avond-programma zullen in het Plantagedok plaatsvinden. Het debat is om de hoek bij de Hortus Botanicus. Op zondag is er meer aandacht voor lokale initiatieven en acties om meer voedselproductie in de stad te krijgen. Het start weer in het Plantagedok met een ronde praktische workshops. Daarna zal een vrolijke stoet onder het motto van "guerilla gardening" op weg gaan naar een nieuw aan te leggen tuin. Op een veld waar voorlopig toch niets gebouwd gaat worden, zal een begin worden gemaakt met het verbouwen van voedsel voor de buurt.

Vrij zaaigoed

Een van de activiteiten die als inspiratie heeft gediend voor deze Nederlandse zadenbeurs is de internationale zadenbeurs afgelopen voorjaar in Brussel. De deelnemers waren particuliere en professionele biotuiniers, maar kwamen ook uit actieve netwerken zoals het Franse Kokopelli en de 'seedsavers' initiatieven zoals Seedy Sunday uit Engeland. En ook hier werd de praktische zadenmarkt gecombineerd met workshops en discussies over politieke ontwikkelingen en actiecampaagnes. Op de website van het Seed Sovereignty netwerk (<http://www.seed-sovereignty.org>) is een uitgebreid verslag van deze dag te vinden. Ook staat op deze site veel achtergrondinformatie over het onderwerp. De tijd is rijp voor een Nederlandse zadenbeurs, een gelegenheid om tot vruchtbare samenwerking te komen. Voor vragen of opmerkingen kunt u contact opnemen met reclaimtheseeds@aseed.net. Meer informatie op: www.reclaimtheseeds.nl.

De ASEED-groep

Achtergrond

ASEED is een organisatie voor milieu- en sociale rechtvaardigheid, die zich met name richt op landbouw. Een van onze projecten draait om zaden en diversiteit in de landbouw. Een gevarieerde kleinschalige landbouw zien we als noodzakelijk alternatief voor de energieslurpende grootschalige industriële landbouw. De toekomst is aan een diversiteit aan rassen die alle zijn aangepast aan verschillende grondsoorten, klimaatzones, smaken en gewoontes.

Nederland is van oudsher zeer actief op het gebied van de veredeling van groente. Nederlandse zaadbedrijven exporteren al decennia over de hele wereld. Recente ontwikkelingen op de Nederlandse en internationale zadenmarkt hebben geleid tot nog meer marktconcentratie. Verschillende bedrijven in Nederland zijn inmiddels opgekocht door Monsanto. Het aanbod van biologisch zaaizaad laat te wensen over en is voor een groot deel in handen van dezelfde grote bedrijven.

Ondertussen worden door de Europese regelgeving de mogelijkheden voor boeren voor onafhankelijke teelt en veredeling steeds beperkter. Op de achtergrond worden ongemerkt Europese patenten verleend op gangbare gewassen. Dit zijn ontwikkelingen die in Nederland - een van de belangrijkste producenten van groentezaden ter wereld - veel meer aandacht verdienen.

Zuid-Frankrijk

In het water gevallen

Eind oktober 2011 regende het in de Crau (Zuid-Frankrijk) een week lang ononderbroken. Op onze coöperatie Mas de Granier, een van de laagst gelegen boerderijen in dit platteland, hadden we daardoor - na 1999 en 2003 - voor de derde keer te kampen met een echte overstroming.

Op 5, 6 en 7 november stond het water meer dan een meter hoog op de velden en in de groentetuin van vier hectare. Gelukkig bleef het huis verschoond van het water, dankzij de dijk die Gilbert en Jacques in 2004 hadden gebouwd. De dijk rond de tuin bleek echter niet hoog genoeg om de massa's water op te vangen die van alle kanten naar ons toe stroomden. Zo kregen we al het water van onze buurman, die bezig is op anderhalve hectare kassen te bouwen om er zonnepanelen op te installeren. De grond op het bouwterrein is compleet afgegraven tot aan het tufsteen, een ondoordringbare korst van afzettingsgesteente, waardoor de aarde haar rol van spons niet meer kon vervullen.

Er zijn meerdere redenen voor deze overstromingen.

De grond in de omgeving wordt steeds meer met beton bedekt en is daardoor ondoorlatend. Door de wegen en de kassen die er al staan kan het overvloedige water al sinds lang niet goed worden afgevoerd. De bestaande opvangbekkens zijn veel te klein. In de stadswijken van St. Martin de Crau is het de prioriteit het water van de huizen af te voeren en zo fungeren de akkers en de weiden in de omgeving als opvangbekkens. De gemeente is altijd op de hoogte geweest. Maar de vergaande verstedelijking en de bouw van honderden hectare met opslaghallen zijn blijkbaar belangrijker. Een goed functionerende infrastructuur voor het afvoeren van water wordt niet gerealiseerd.

Onze buurvrouw Claudine heeft het nog zwaarder te verduren als wij. Ze kan

nog zo goed aan de universiteit van Yale in New Haven in de VS staan uitleggen hoe ze een uitstekende geitenkaas produceert, maar haar weiland staat na elke normale regenbui onder water. Kunt u nagaan hoeveel water we deze keer moesten wegpompen. Haar geitenstal stond onder water, de gerst had natte voeten... Ze vraagt zich elke keer af waarom zij eigenlijk de kosten voor het pompen moet betalen. En toch bestaat er de oeroude regel: stoor het water niet bij het afvloeien...

Hannes Lämmler

belang van soortendiversiteit in de landbouw, dat de diversiteit aan groente en andere voedselgewassen behouden blijft en dat de zaden uit handen blijven van grote agrobedrijven. Het is belangrijk organisaties en individuen te ondersteunen die zich inzetten voor het behoud van oude gewasrassen. De zadenbeurs kan mensen stimuleren zelf vrije zaden te gebruiken en mogelijk zelfs actief zaadgoed te bewaren en uit te wisselen.

Programma

Zaterdagochtend en -middag vindt de markt plaats, van 11 uur tot het eind van de middag. Gedurende de gehele dag worden er ook workshops gehouden en worden er films vertoond.

De motor van de trekker blijft net droog: het water moet van de velden van de Mas de Granier in de omliggende kanalen worden gepompt.